
Phát triển kinh tế ở Đông Nam Á

TÀI NGUYÊN THIÊN NHIÊN VÀ LỜI NGUYỄN TÀI NGUYÊN

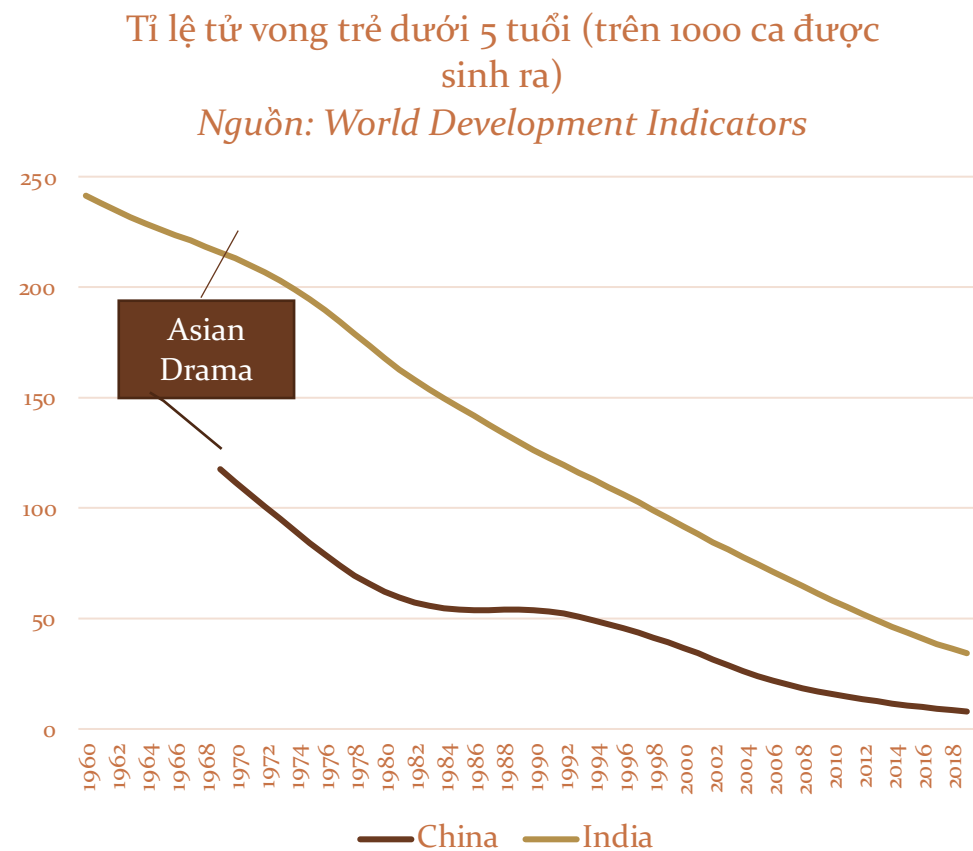
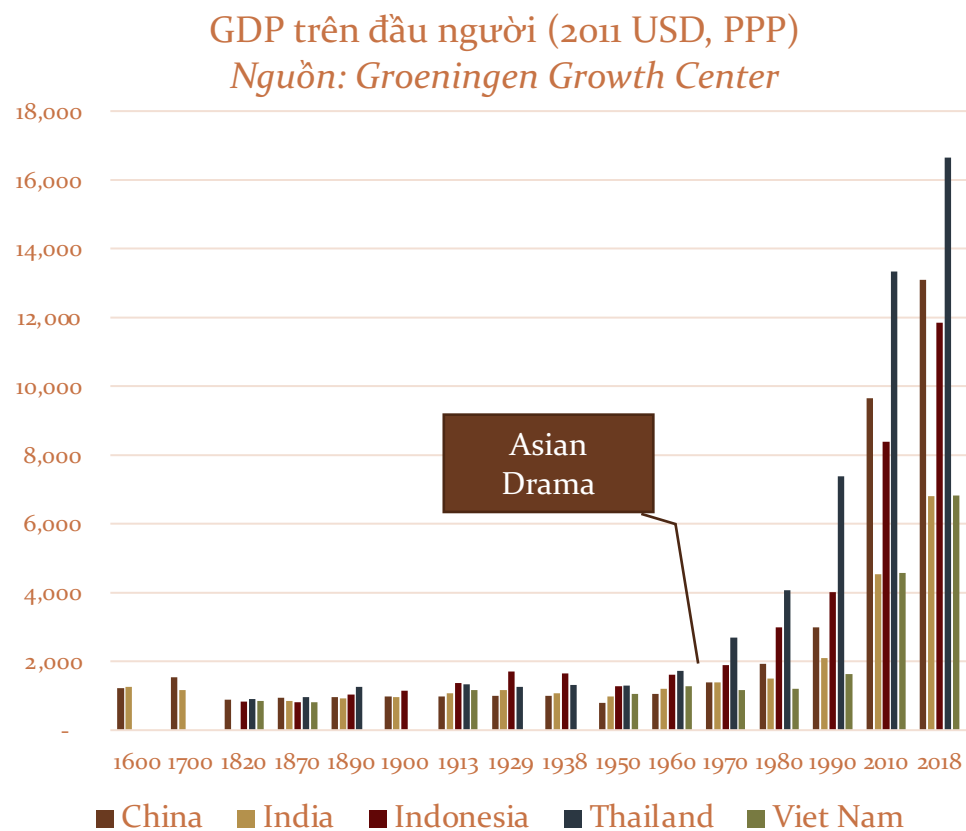
Tiền thân của Chỉ số Phát triển Con người: Gunnar Myrdal và Hệ quả Tích lũy

Gunnar Myrdal

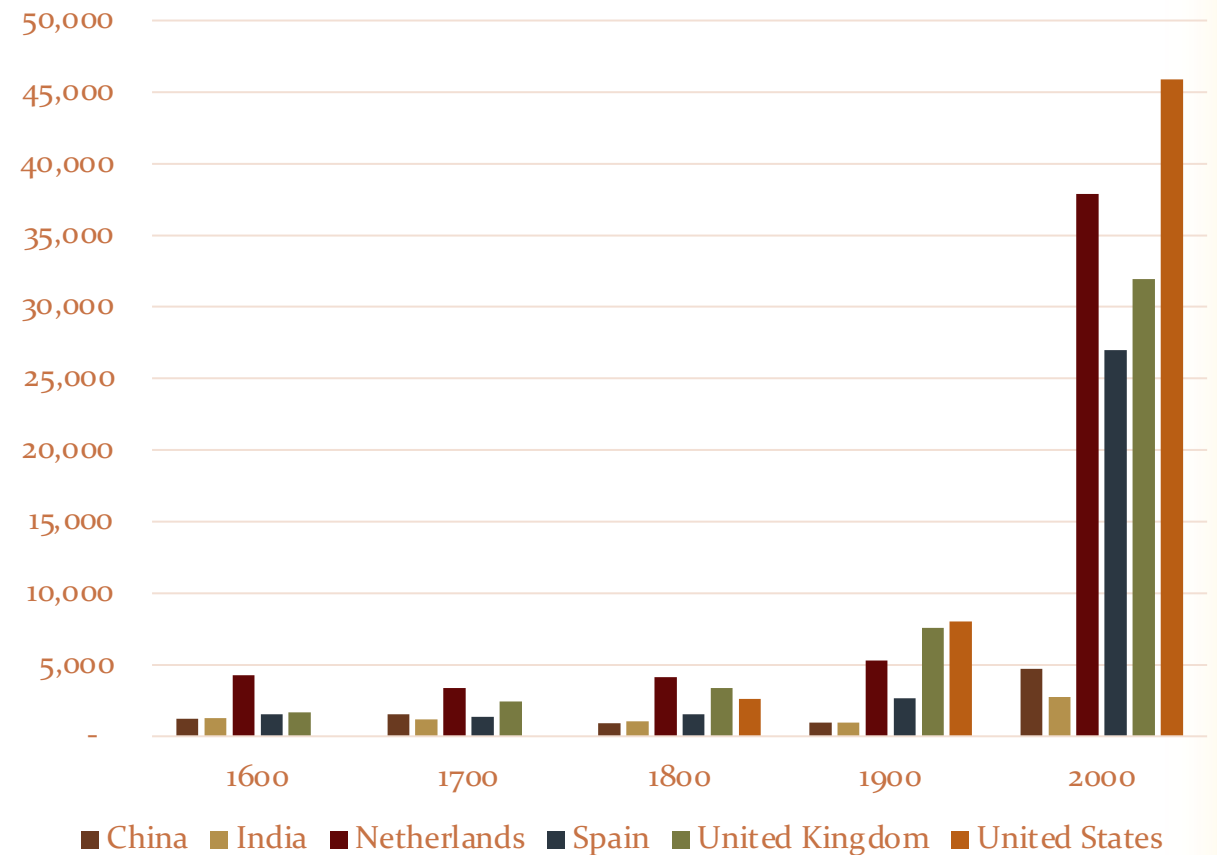
- Quyển sách *Asian Drama: An Inquiry into the Poverty of Nations* (tạm dịch Bi kịch châu Á: Tìm hiểu về nghèo đói ở các quốc gia) (1968), 2500 trang chia làm 3 quyển về các thách thức củng cố lẫn nhau ở Nam Á và Đông Nam Á
- Năng suất thấp, vốn trên lao động thấp, trình độ giáo dục thấp, y tế kém và nhà nước bị thao túng bởi giới tinh hoa.
- Quyển sách cho rằng các yếu tố xã hội và thể chế là yếu tố then chốt đối với phát triển.

Châu Á sau chiến tranh: giành được độc lập, tăng trưởng nhanh, sức khỏe con người cải thiện

Y tế, giáo dục và tăng trưởng thu nhập: Phát triển con người

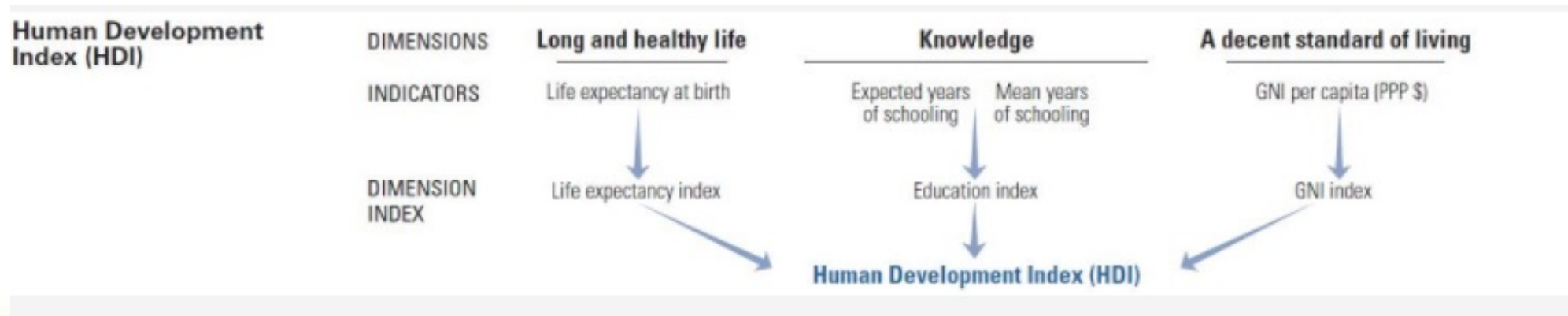
- Cuộc sống nghèo đói và chết trẻ là hiện tượng phổ biến trong suốt lịch sử
- Hai yếu tố sau 1800
 - Sự phát triển của chủ nghĩa tư bản
 - Sự trỗi dậy của chính phủ nhà nước và ý tưởng công bằng trong quyền công dân
- Kể từ 1900 sự tồn tại của nhân loại đã có sự thay đổi lớn và vô tiền khoáng hậu trong lịch sử

Source: Groningen Growth Center

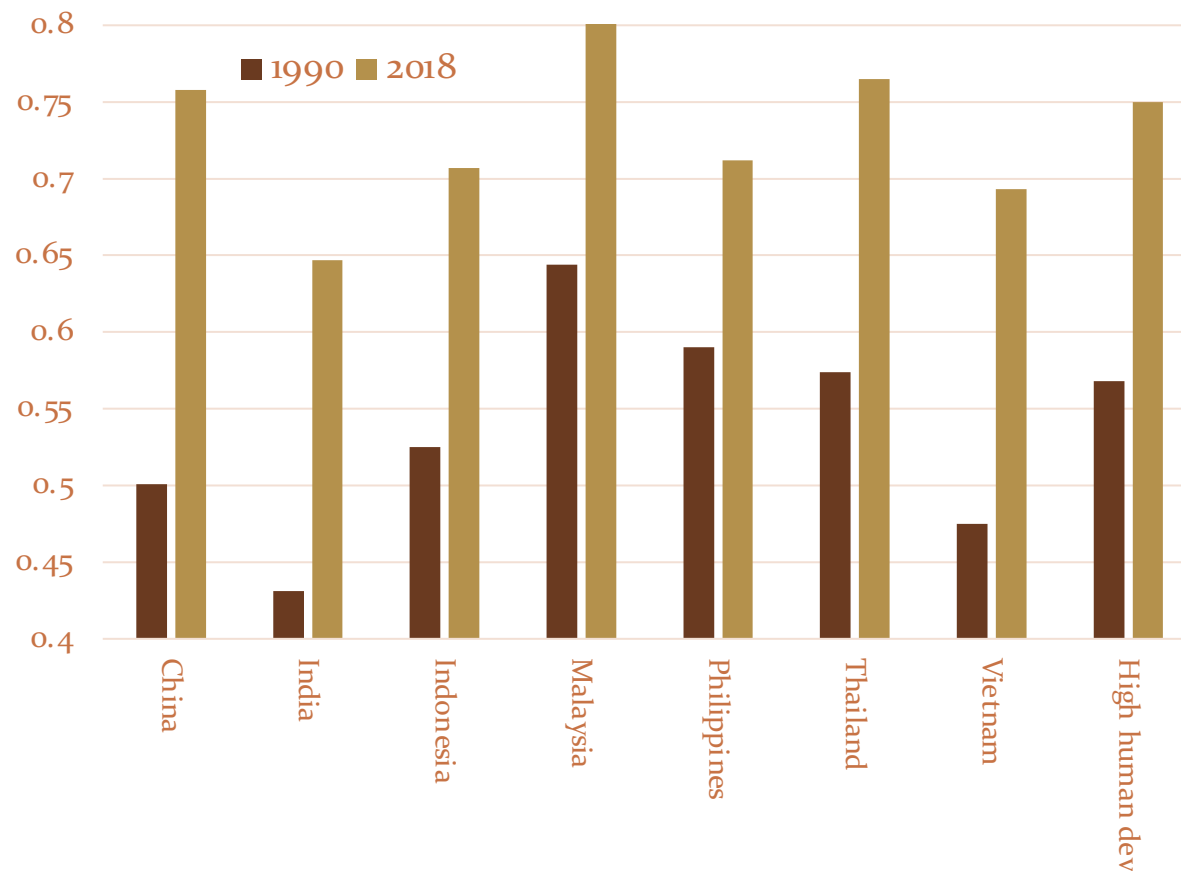
Chỉ số phát triển con người của UNDP

- Mahbub ul Haq: Tập trung phát triển vào con người (tín đồ của Amartya Sen)
- Ra mắt vào năm 1990 để tập trung thảo luận vào những chỉ số khác ngoài thu nhập trên đầu người
- Nhưng tương quan giữa thu nhập, tuổi thọ và trình độ học vẫn rất lớn → trường hợp ngoại lệ khá hiếm hoi nhưng quan trọng

Chỉ số Phát triển Con người của UNDP

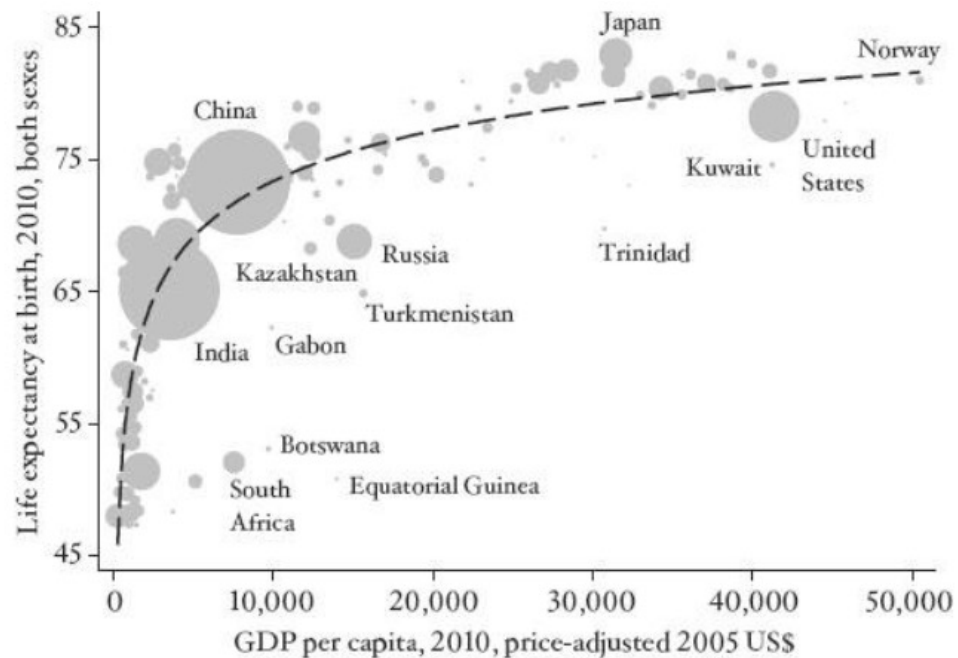
- Các nước Đông Nam Á có thành tích tăng trưởng tốt từ 1990
- Trung Quốc và Việt Nam thuộc nhóm tăng trưởng nhanh nhất, Philippines là nước tăng trưởng tệ nhất
- Tất cả các nước đều có tỉ lệ đi học tăng nhanh kể từ 1990

Tiến trình lịch sử, khiến bất bình đẳng càng thêm sâu sắc

- Sự phát triển của chủ nghĩa tư bản đã thúc đẩy tăng năng suất nhưng cũng làm gia tăng sự bất bình đẳng
- Phát triển không đồng đều là một đặc điểm của chủ nghĩa tư bản: phân nửa trẻ em Ấn Độ bị suy dinh dưỡng
- Phân công lao động theo giới (phụ nữ chủ yếu làm những việc tẻ nhất) và bất bình đẳng trong phân công công việc chăm sóc gia đình của xã hội
- Mundle: Nhà nước trung gian giữa kinh tế và xã hội
 - Các nhà nước khác nhau ở mức độ thao túng của giới tinh hoa: Ấn Độ và Indonesia là hai ví dụ chính phủ chỉ bảo vệ lợi ích của giới tinh hoa
 - Các nhà nước khác nhau ở năng lực hành chính để phát triển dịch vụ y tế và giáo dục
 - Dịch bệnh Covid-19 một lần nữa hé lộ mức độ cam kết với bình đẳng và năng lực hành chính của chính phủ các nước Đông Nam Á

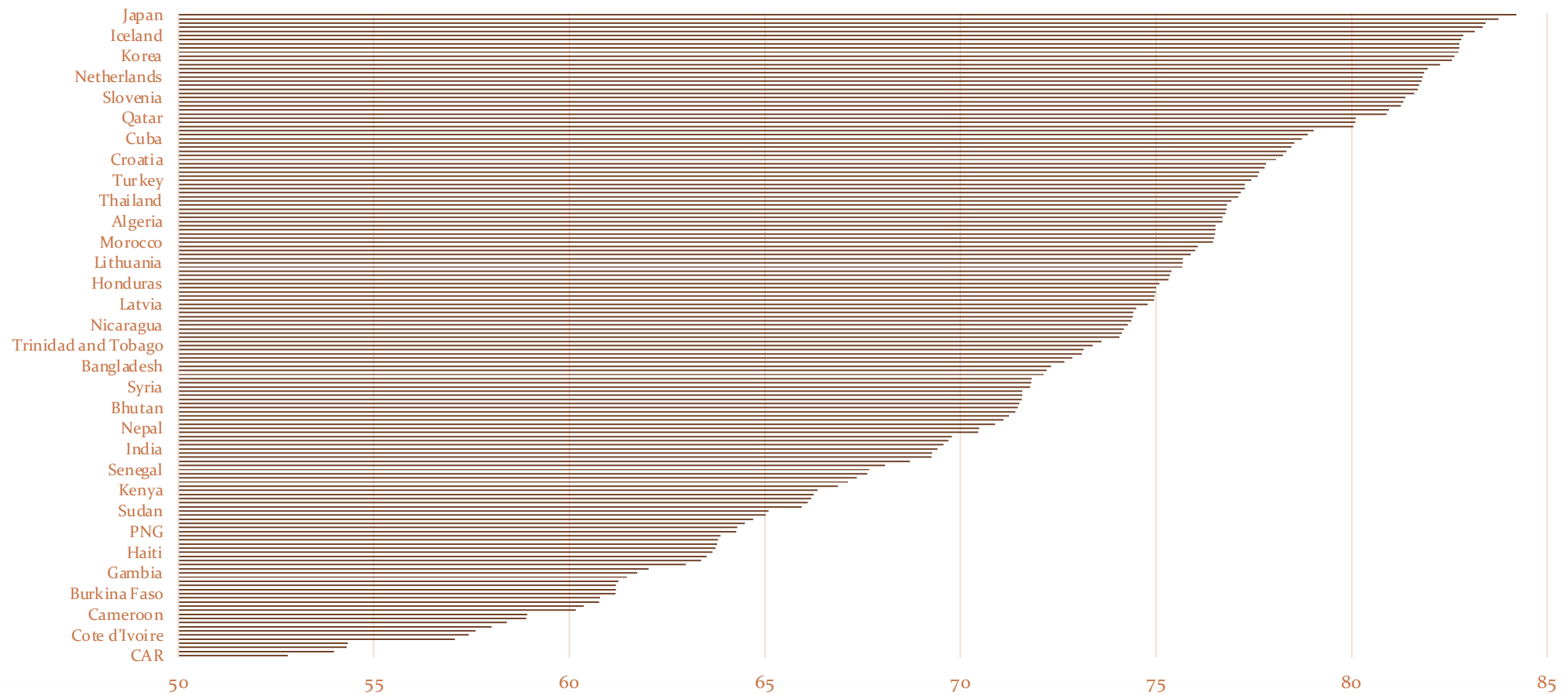
Tuổi thọ và GDP theo đầu người, 2005

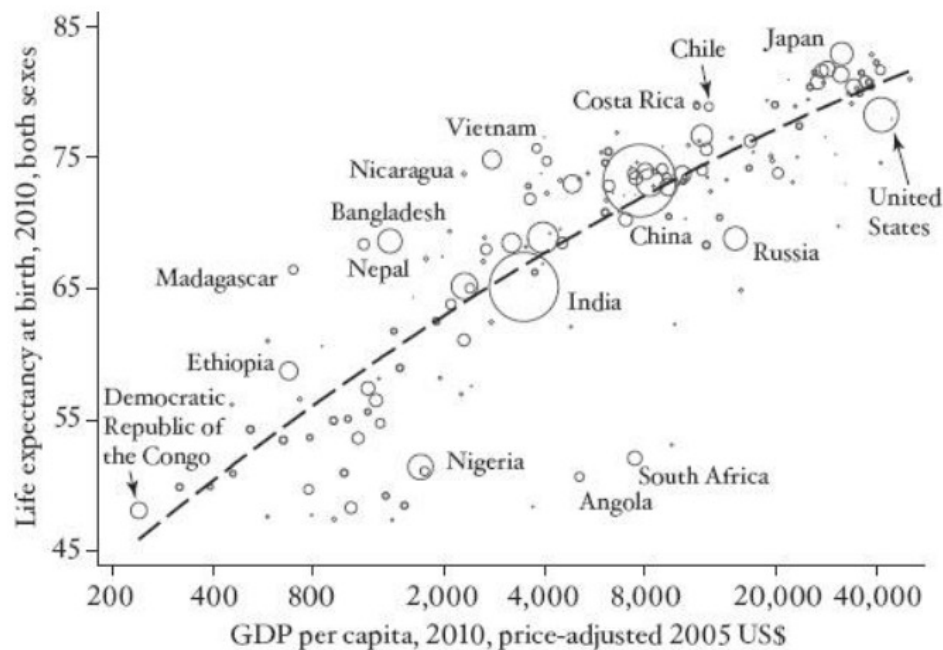
Source: Deaton 2013

- Thay đổi trong dịch tễ: từ các bệnh truyền nhiễm sang các căn bệnh mãn tính (như đau tim và ung thư)
- Mỗi quan hệ gần gũi giữa thu nhập và sức khỏe
- Các nước không thành công: Mỹ, Nam Phi, Guinea Xích đạo là những nước thiếu bình đẳng
- Các nước thành công: Nhật Bản, Hàn Quốc, Việt Nam có mức độ bất bình đẳng thấp

Tuổi thọ tính từ lúc mới sinh, 2018

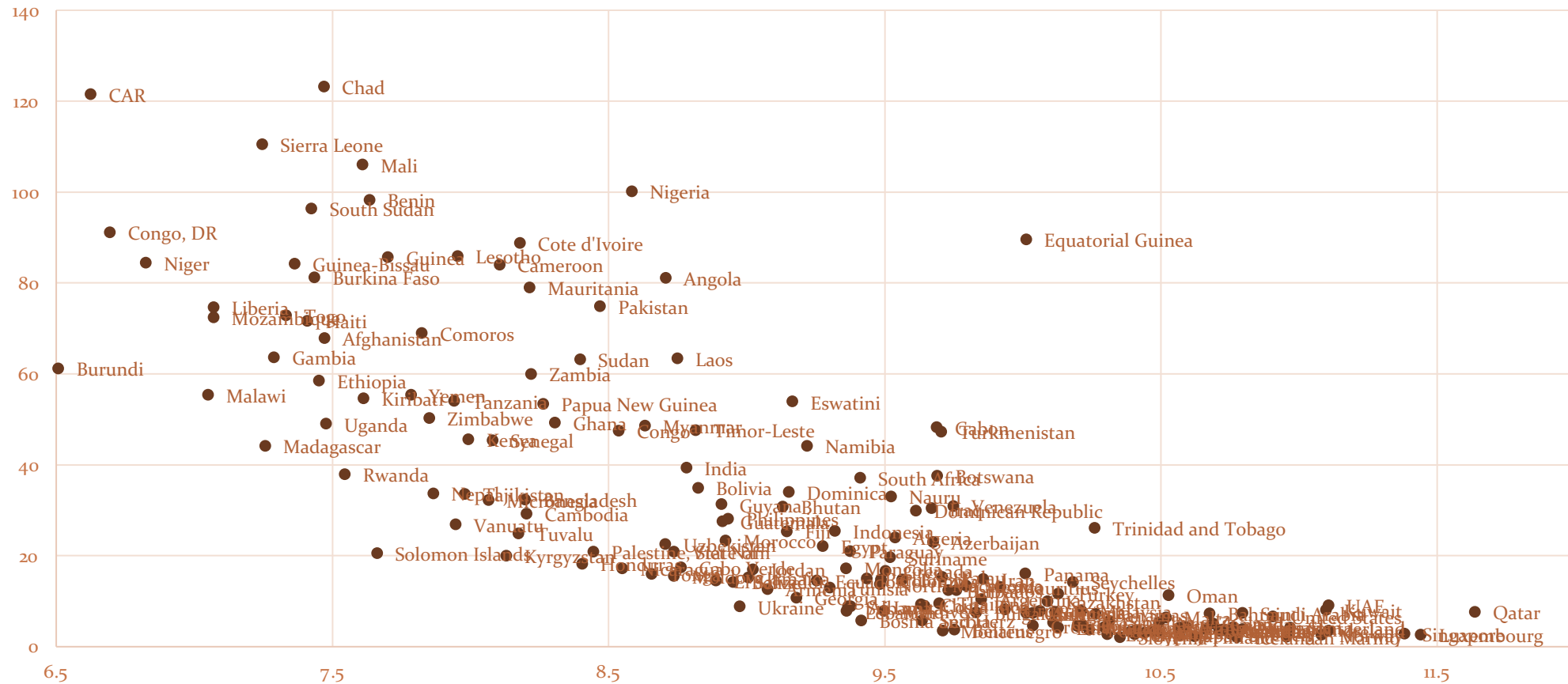
Log scale: Các nước thành công và không thành công

- Chiến tranh là nguyên nhân chính khiến tuổi thọ thấp
- HIV/AIDS kéo lùi tuổi thọ của nhiều nước châu Phi
- Tuổi thọ ở Nga giảm khi Liên Xô sụp đổ, suy thoái kinh tế và hệ thống phúc lợi xã hội tan rã

Source: Deaton 2013

Tỉ lệ tử vong của trẻ dưới 5 tuổi và GDP theo đầu người (đã lấy log), 2017

Viện trợ và y tế: các chương trình theo chiều dọc và theo chiều ngang

- Các chương trình theo chiều dọc đem đến các giải pháp kỹ thuật (tiêm chủng, dung dịch bù nước qua đường uống, thuốc chữa HIV bằng kháng vi rút) cực kỳ thành công trong việc giảm tỉ lệ tử vong và tỉ lệ nhiễm bệnh
- Các chương trình theo chiều ngang xây dựng năng lực y tế cho những địa phương gặp nhiều khó khăn
 - Chi phí trên mỗi bệnh nhân ở vùng sâu vùng xa cao
 - Thiếu năng lực hành chính và quản lý
 - Bác sĩ thích làm việc ở thành phố và chữa bệnh cho người giàu với các trang thiết bị hiện đại
 - Chính phủ ít đầu tư vào y tế cơ bản

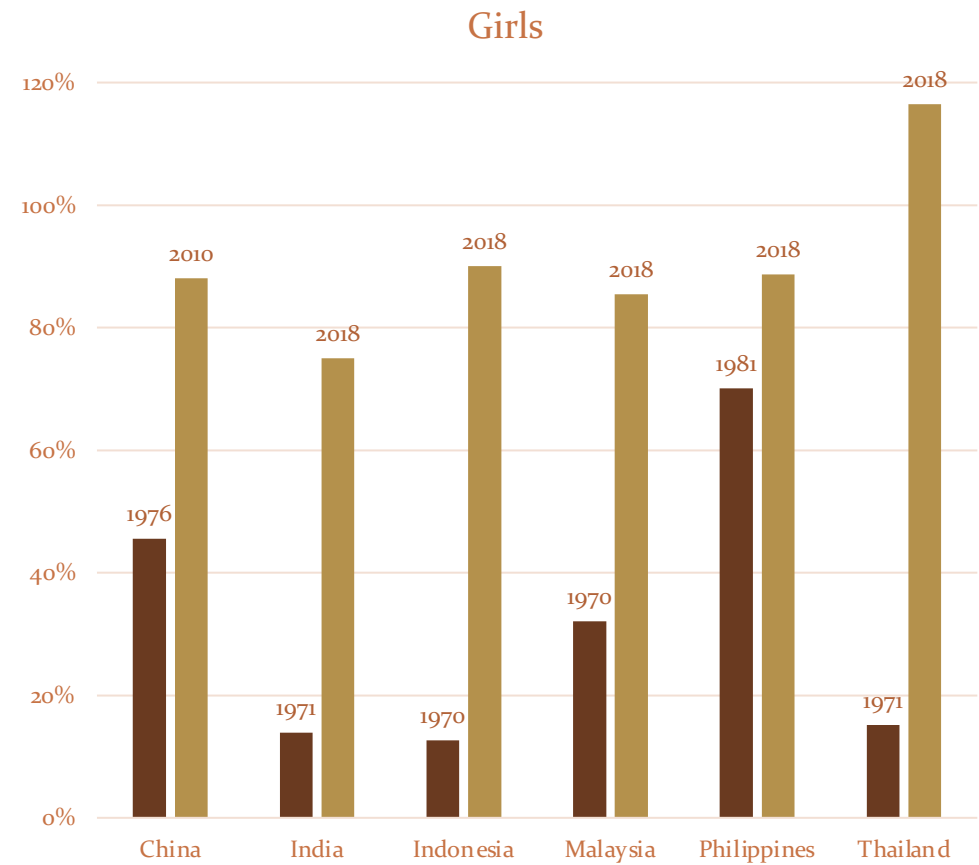
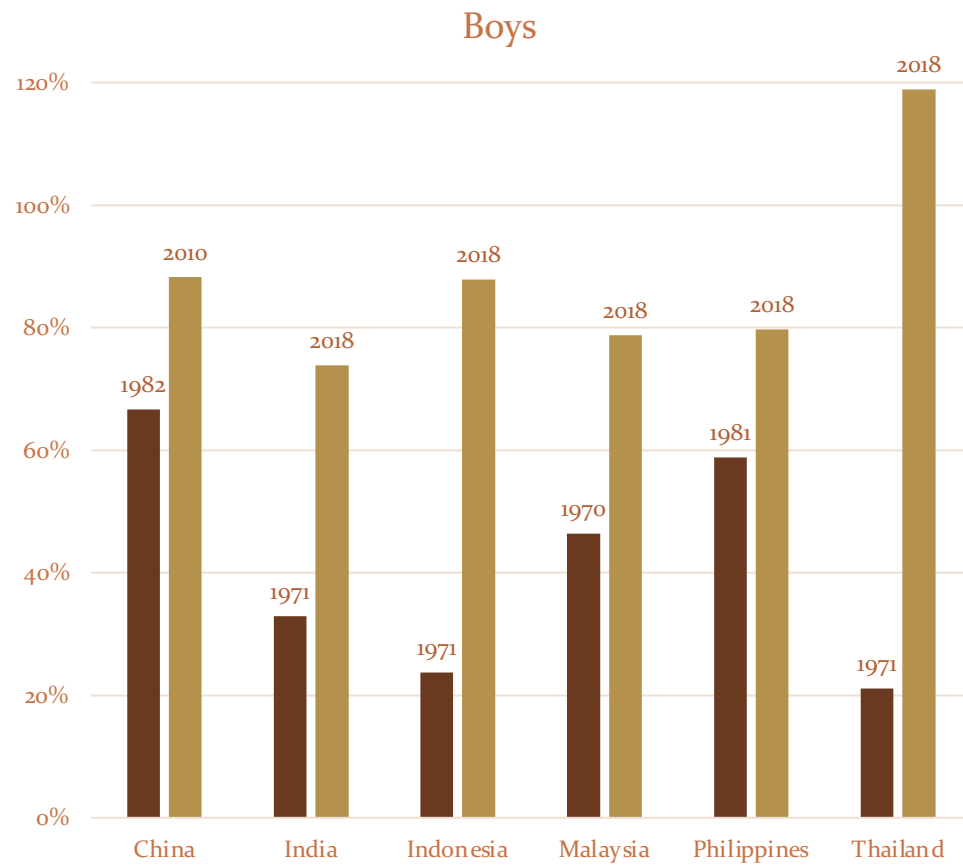
Giáo dục: Xây dựng đất nước, tử lệ biết chữ và biết làm toán

- Khả năng tiếp cận với giáo dục chính quy tạo động lực cho các phong trào yêu nước – các đế quốc thường giới hạn việc đi học chỉ dành cho giới tinh hoa
- Hầu hết các quốc gia đều đặt mục tiêu phổ cập giáo dục tiểu học sau khi giành được độc lập và sau đó là phổ cập giáo dục trung học
- Xây dựng văn hóa quốc gia từ nền tảng thực dân trước đây: cùng chương trình học, nghi thức và niềm tin
- Benedict Anderson's "Imagined Communities" (Cộng đồng tưởng tượng): các cộng đồng ngôn ngữ, nhà trường và ấn phẩm truyền thông đưa đến ý tưởng về quốc gia ở những thuộc địa cũ.

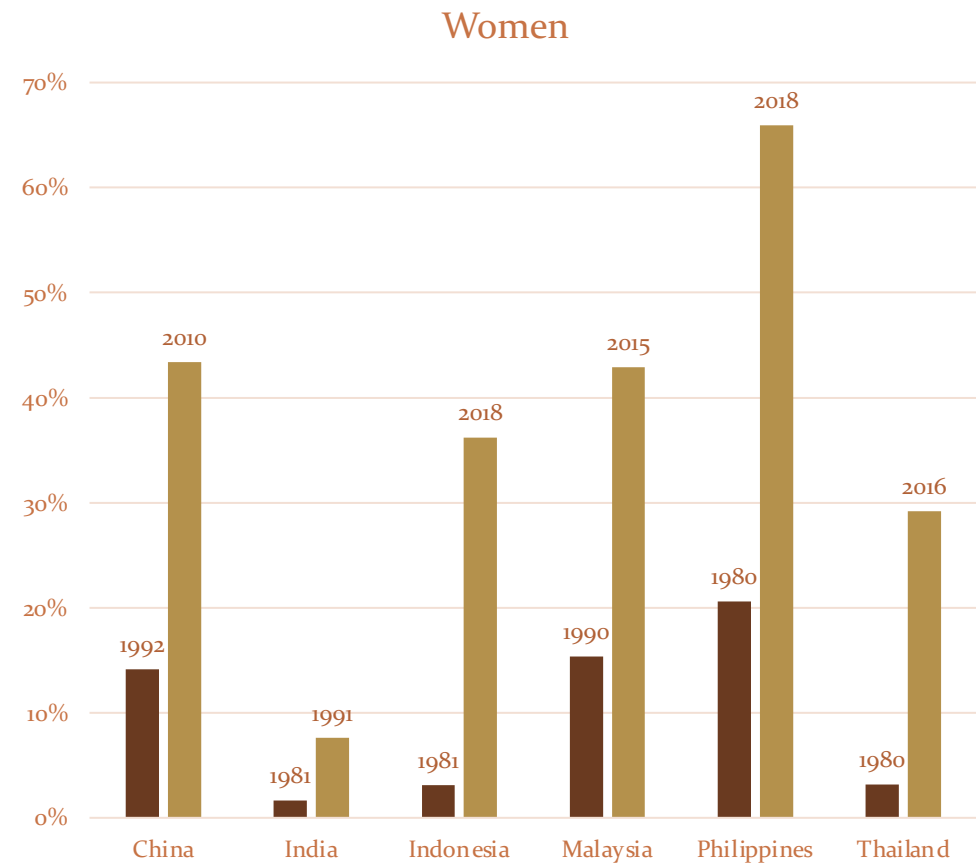
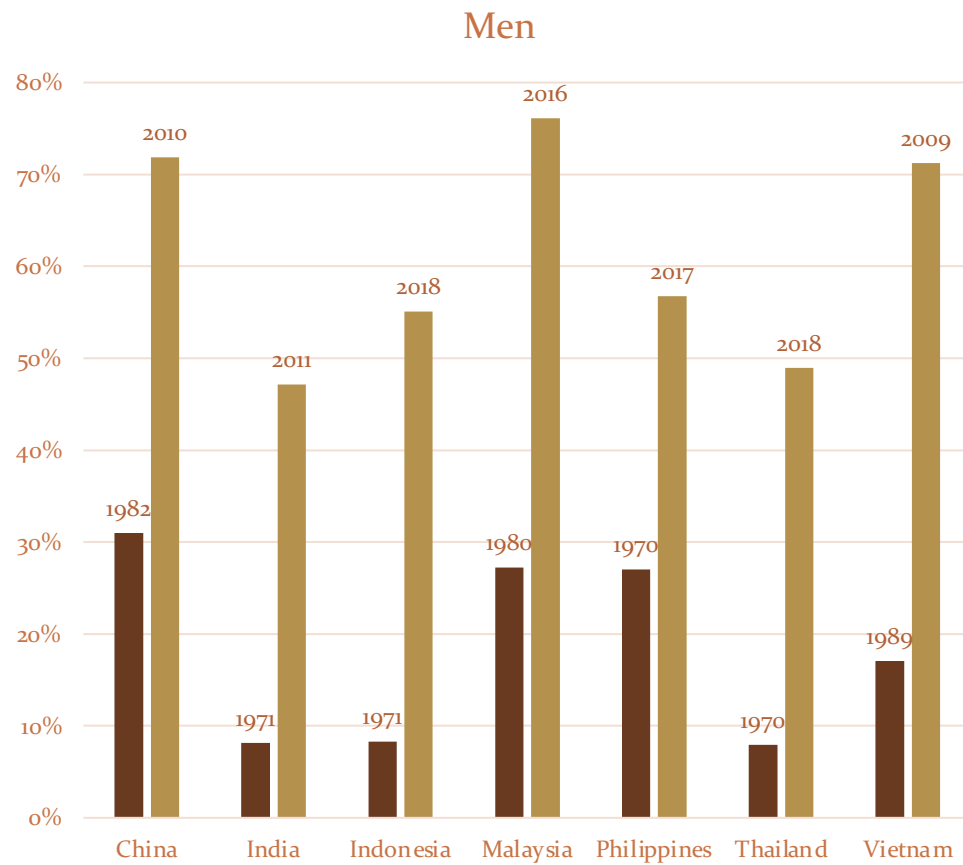
Xuất phát điểm khác nhau và kết quả khác nhau

- Lịch sử không quyết định vận mệnh: Thái Lan khởi đầu với xuất phát điểm kém nhưng nhanh chóng tăng tốc sau năm 1990
- Philippines bắt đầu với lợi thế và nhưng mất đà
- Di sản của nền giáo dục trong quá khứ thể hiện rõ trong nhóm người trưởng thành trong tổng dân số
- Kỳ thị giới tính theo truyền thống: phụ nữ trưởng thành có ít bằng cấp và chen chúc trong những công việc cần ít kỹ năng ở Ấn Độ và Thái Lan
- Gia đình ít đầu tư vào giáo dục và y tế cho bé gái

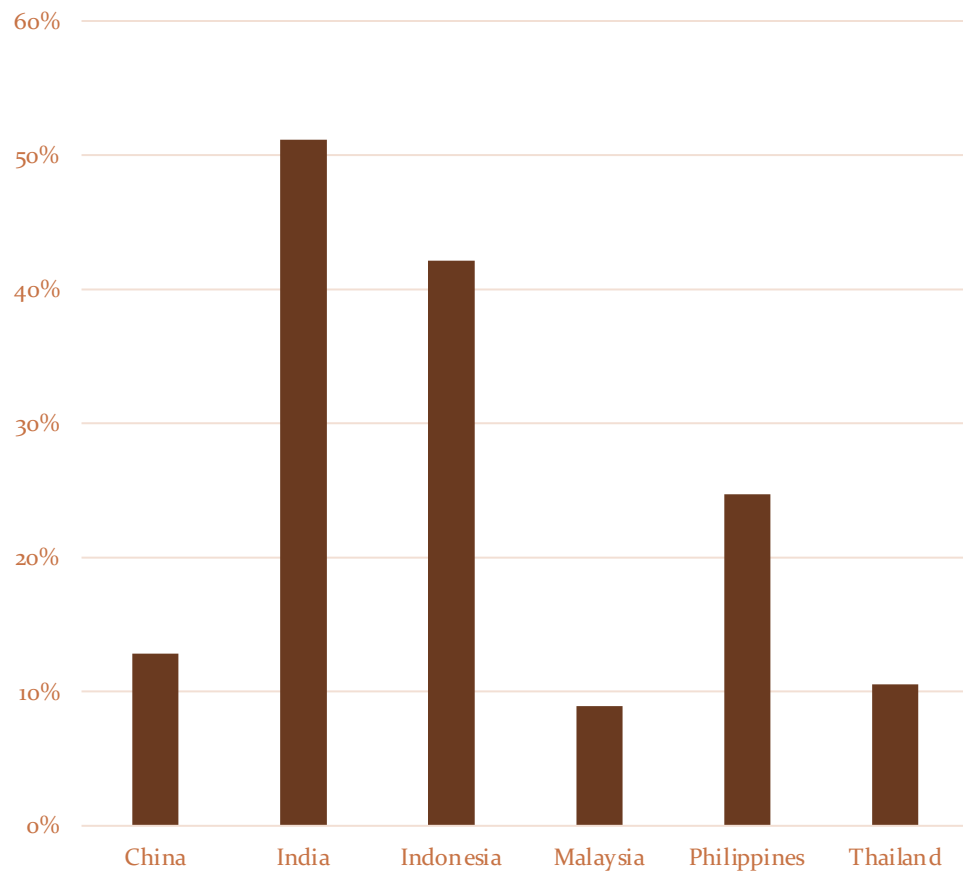
Tỉ lệ đi học cấp trung học thấp hơn

Những người trên 25 tuổi đã tốt nghiệp cấp 2

Tỉ lệ theo học trung học, % tư nhân

- Chính phủ Ấn Độ ưu tiên phát triển giáo dục bậc cao trong khi ít đầu tư vào tiểu học và trung học
- Hệ thống giáo dục tư nhân phải nhảy vào lấp đi khoảng trống mà chính phủ Ấn Độ và Indonesia tạo ra
- Chất lượng giáo dục kém: trường lớp nhỏ, cơ sở vật chất tồi tàn, giáo viên kém chất lượng

Kết luận

- Chỉ số phát triển con người đã có tiến bộ vượt bậc nhưng còn nhiều khác biệt
 - Phát triển của chủ nghĩa tư bản không đồng đều
 - Nhà nước khác nhau trong mục đích tồn tại và năng lực
- Các nước thành công và thất bại trong phát triển con người
- Phát triển con người và xây dựng đất nước: Sự công bằng của công dân trước luật pháp?
- Phát triển con người và bất bình đẳng giới: Phân công lao động theo giới và gánh nặng bất công của việc chăm sóc gia đình đè lên vai người phụ nữ

Câu hỏi?